

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

המחלקה לפיקוח תקציבי

סקירת מדיניות צעירים בישראל ובמדינות המפותחות

כ"ו אייר תשע"ד

26 במאי, 2014

כתיבה: ויקטור פתאל, כלכלן

אישור: עמי צדיק, מנהל המחלקה לפיקוח תקציבי

הכנסת, מרכז המחקר והמידע

קריית בן-גוריון, ירושלים 91950

טל': 02 - 640 8240

פקס: 02 - 649 6103

www.knesset.gov.il/mmm

תוכן עניינים

1	1. צעירים בישראל ובמדינות OECD – נתונים משווים
1	1.1. השכלה גבוהה
4	1.2. תעסוקה
7	2. תכניות על למדיניות צעירים
7	2.1. תכנית "YOUTH GUARANTEE" של האיחוד האירופי
7	2.1.1. רקע
7	2.1.2. עיקרי התכנית
8	2.1.3. מימון התכנית
9	2.1.4. תוצאות מימון ה-ESF
10	2.2. תכנית פעולה לצעירים מטעם ה-OECD
10	2.3.1. חוזקות
11	2.3.2. אתגרים והמלצות לפתרון
12	3. תכניות לקידום צעירים במדינות נבחרות
12	3.1. גרמניה
12	3.2. דנמרק
13	3.3. קפריסין
13	3.4. יוון
14	3.5. ספרד
14	3.6. פינלנד
15	4. גופים העוסקים במדיניות צעירים
15	4.1. ישראל
16	4.2. סקירה בינלאומית

מסמך זה הוכן לבקשת חה"כ סתיו שפיר, ועניינו סקירת מדיניות צעירים בישראל ובמדינות המפותחות. המסמך מציג נתונים אודות צעירים בישראל ובמדינות מפותחות, תכניות העל הנקטות במדינות האיחוד האירופי, המלצות ה-OECD, תיאור תכניות במדינות נבחרות וסקירת גופים העוסקים ביישום המדיניות.

1. צעירים בישראל ובמדינות OECD – נתונים משווים

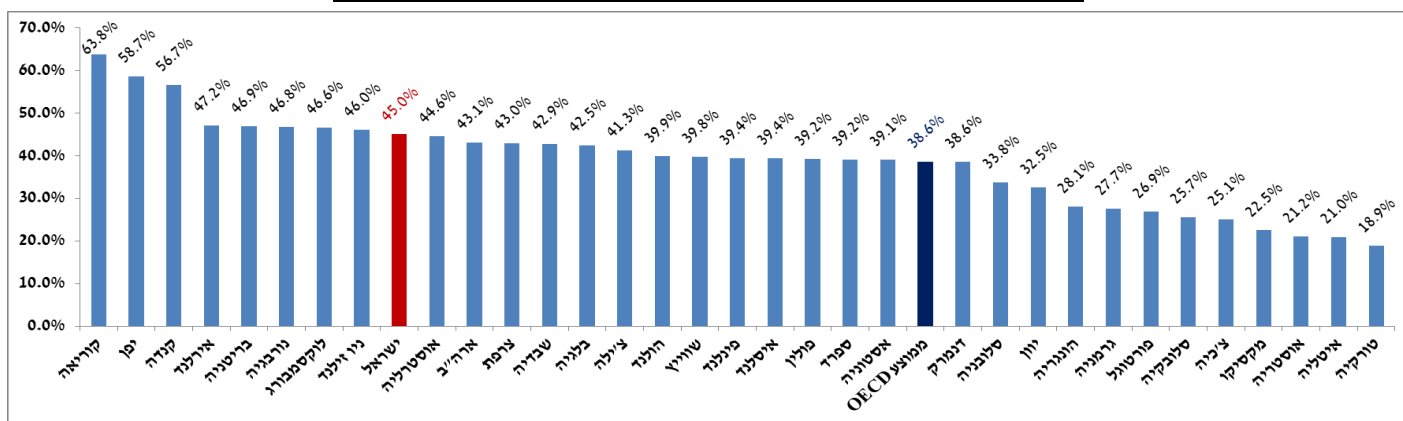
גיבוש ויישום מדיניות כלפי צעירים מעסיקה רבות את המדינות המפותחות בכלל ואת מדינות האיחוד האירופאי בפרט. לפי ה-OECD, המשבר הפיננסי העולמי חיזק את המסר שיש לעשות יותר באספקת הכישורים הנדרשים לצעירים, לשם התחלה מוצלחת בשוק העבודה והתקדמות בקריירה. הגידול החד בשיעורי אבטלה ותת-תעסוקה בקרב צעירים יצרו חסמים מבניים ארוכי-טווח אשר מונעים מצעירים רבים במדינות המפותחות לבצע מעבר מוצלח מלימודים לתעסוקה.¹ יש לציין כי ישראל נפגעה פחות ממדינות אחרות מהמשבר הפיננסי העולמי בגין סיבות שונות,² ושיעור אבטלת הצעירים בה נמוך בהשוואה למדינות אחרות (ראו תרשים 3 להלן). אולם, רוב המצטרפים החדשים לשוק העבודה הם בשכר נמוך יחסית,³ ובנוסף יוקר המחייה הגבוה יחסית בישראל, מקשה על איכות חייהם.⁴

הנתונים המוצגים להלן נשאבו ממחקרים של ה-OECD ומוצגים לפי הנתונים הזמינים. על-כן, ככל שחסרות מדינות בתרשימים ובלוחות שיוצגו, הדבר נובע מחוסר בנתון הנדון לגבי אותה מדינה.

1.1. השכלה גבוהה

להלן יובאו הנתונים משווים בחינוך במדינות OECD, תוך התמקדות בהשכלה גבוהה משום הרלוונטיות לנושא המסמך. תרשים 1 מציג את שיעור בעלי השכלה גבוהה בטווח הגילאים 25-34 בשנת 2011. הנתונים כוללים השכלה אקדמית שאורכה שלוש שנים לפחות או השכלה מקצועית גבוהה שאורכה שנתיים לפחות, אשר נועדה בעיקר לקליטת צעירים לעבודה מיידית לאחר מתן הכשרה.

תרשים 1: שיעור בעלי השכלה גבוהה בגילאים 25-34, שנת 2011⁵

¹ OECD, [The OECD Action Plan for Youth](#), June 2013

² להרחבה ראו: מרכז המחקר והמידע של הכנסת, [התמודדות ישראל עם המשבר הכלכלי ואתגרים לעתיד](#), אילנית בר ועמי צדיק, מאי 2010.

³ להרחבה ראו, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, [מגמת התחזקות השקל – ניתוח ההשכלות וכלי מדיניות אפשריים](#), איל קופמן, ינואר 2014.

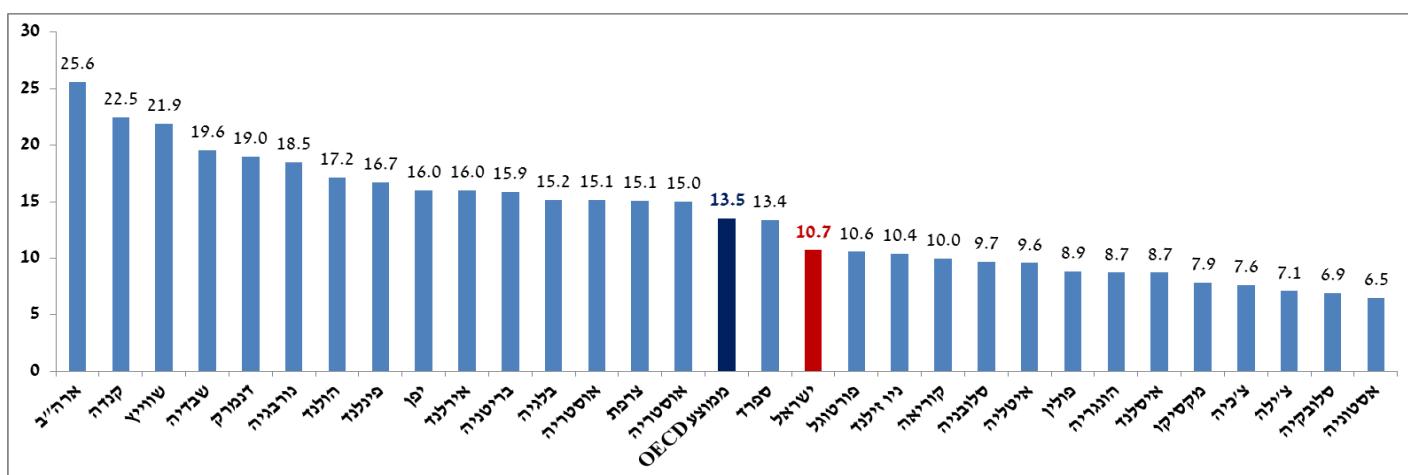
⁴ להרחבה ראו, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, ניתוח עליית מחירי מוצרי המזון וביחנת הצעת חוק קידום התחרות בענף המזון, התשע"ג-2013, איתמר מילרד, ינואר 2014; [תיאור וניתוח השינויים במחירי הדיירות למגורים בשנים האחרונות](#), תמיר אגמון, אפריל 2013.

⁵ OECD, [OECD Statistics](#), Education and Training, Chapter A, Attained a tertiary education degree, 25-34 year-olds.

מנתוני התרשים עולה כי בשנת 2011 שיעור בעלי השכלה הגבוהה בגילאי 25-34 בישראל עמד על 45%, גבוה בהשוואה למוצע במדינות ה-OECD שעמד על 38.6%. חשיבותה של השכלה גבוהה מתבטאת בתרומתה לצמצום אבטלה ולשכר גבוה יחסית; משנת 2008 ועד לשנת 2011 עלה שיעור האבטלה בקרב משכילים ב-1.5% לעומת 3.8% בקרב חסרי השכלה במדינות ה-OECD.⁶ כמו כן, פרטים בעלי השכלה גבוהה בגילאים 25-34 משתכרים שכר גבוה יותר מאשר מקביליהם ללא השכלה גבוהה, ופער זה רק הולך וגדל עם התבגרותם של הפרטים ולכן רצוי לרכוש השכלה גבוהה במיוחד בשנים מוקדמות.⁷

תרשים 2 מציג את ההוצאה השנתית לסטודנט במערכת ההשכלה הגבוהה בשנת 2010, בהשוואה למדינות ה-OECD בתקנון לפי שווי כוח הקנייה (PPP).⁸

תרשים 2: הוצאה שנתית לסטודנט במערכת ההשכלה הגבוהה (באלפי דולר, PPP, שנת 2010)⁹

מן התרשים עולה כי בשנת 2010 עמדה ההוצאה לסטודנט בישראל על כ-10,700 דולר לעומת כ-13,500 דולר במוצע במדינות ה-OECD, בתקנון לפי שווי כוח קנייה, כלומר ההוצאה בישראל נמוכה בשיעור של 20.7% בהשוואה למוצע במדינות ה-OECD. יש לציין כי התרשים מציג את ההוצאה הכוללת לסטודנט, קרי הוצאה ציבורית ופרטית. לוח 1 להלן מציג את השינוי בהוצאה הכוללת עבור סטודנט להשכלה גבוהה במדינות OECD משנת 2000 עד שנת 2010, כאשר שנת 2005 מהווה שנת הבסיס.

לוח 1: שינוי בהוצאה עבור סטודנט להשכלה גבוהה, שנת 2000 אל מול 2010 (מדד בסיס 2005=100)¹⁰

מדינה	2000	2010	שינוי בנקודות אחוז
פולין	71.8	129.6	57.8
קוריאה	84.4	134.7	50.3

⁶ OECD, [Education at a Glance 2013: OECD Indicators](#), Page 14.

⁷ ש.ס.

⁸ PPP=Purchasing Power Parity, תקנון שווי כוח קנייה נעשה לפי השוואת מחירים במדינות ה-OECD.

⁹ OECD, [OECD Statistics](#), Education and Training, Chapter B, Expenditure per student, tertiary education including R&D activities (annual, equivalent USD using PPPs).

¹⁰ OECD, [OECD Statistics](#), Education and Training, Chapter B, Change in expenditure per student, tertiary education.

מדינה	2000	2010	שינוי בנקודות אחוז
ספרד	81.6	113.5	31.9
אסטוניה	107.8	137.3	29.5
פורטוגל	77.6	106.4	28.8
פינלנד	90.8	117.5	26.7
בריטניה	70.3	96.8	26.4
יפן	94.8	114.3	19.6
אוסטריה	72.7	90.1	17.4
צרפת	97.8	115.1	17.3
צ'כיה	89.5	106.4	16.9
מקסיקו	88.5	105.1	16.6
דנמרק	88.0	102.1	14.1
ממוצע OECD	94.1	107.6	13.5
אירלנד	117.2	128.4	11.2
איטליה	103.2	114.2	11.0
סלובקיה	93.6	102.9	39.
שבדיה	105.1	113.6	58.
ארה"ב	88.5	95.2	6.8
בלגיה	104.0	110.4	6.4
נורבגיה	94.8	100.0	5.2
הולנד	98.2	101.5	3.3
צ'ילה	116.8	107.8	-9.0
ישראל	109.7	99.1	-10.6
הונגריה	121.8	110.9	-10.9
איסלנד	102.8	86.2	-16.6
שווייץ	98.1	79.0	-19.2

מנתוני הלוח עולה כי ישראל מדורגת במקום 23 מתוך 26 המדינות הנבדקות, עם שיעור שינוי שלילי בהוצאה כוללת לסטודנט של 10.6 נקודות אחוז משנת 2000 ועד שנת 2010. הסיבה העיקרית לשיעור השינוי השלילי בישראל נעוצה בגידול בכמות הסטודנטים בשנים 2005-2010 אשר לוותה בגידול בשיעור נמוך יותר בהוצאה להשכלה גבוהה, וכתוצאה מכך ההוצאה לסטודנט ירדה.¹¹ לוח 2 להלן מציג את משקל ההוצאה הציבורית על מוסדות להשכלה גבוהה מסך ההוצאה הכוללת בשנת 2010.

¹¹ OECD, [Education at a Glance 2013: OECD Indicators](#), Page 163.

לוח 2: משקל ההוצאה הציבורית על השכלה גבוהה (שנת 2010, ב-% מסך ההוצאה)¹²

מדינה	משקל ההוצאה הציבורית
נורבגיה	96.0
פינלנד	95.9
דנמרק	95.0
איסלנד	91.2
שבדיה	90.6
בלגיה	89.8
אוסטריה	87.8
צרפת	81.9
אירלנד	81.2
צי'כיה	78.8
ספרד	78.2
הולנד	71.8
פולין	70.6
סלובקיה	70.2
מקסיקו	69.9
פורטוגל	69.0
ממוצע OECD	68.4
איטליה	67.6
קנדה	56.6
ישראל	54.2
אוסטרליה	46.5
ארה"ב	36.3
יפן	34.4
קוריאה	27.3
בריטניה	25.2

מנתוני הלוח עולה כי משקל ההוצאה הציבורית בישראל על השכלה גבוהה בשנת 2010 עמד על 54.2%, לעומת 68.4% בממוצע במדינות OECD. יש לציין את חמש המדינות הנורדיות: נורבגיה, פינלנד, דנמרק, איסלנד ושבדיה, אשר חלקן במימון הציבורי להשכלה גבוהה עמד על מעל 90% והן הראשונות בדירוג זה. נציין כי מימון ציבורי יכול להינתן למוסדות ציבוריים ופרטיים כאחד, אולם רוב המימון מתבצע למוסדות ציבוריים.

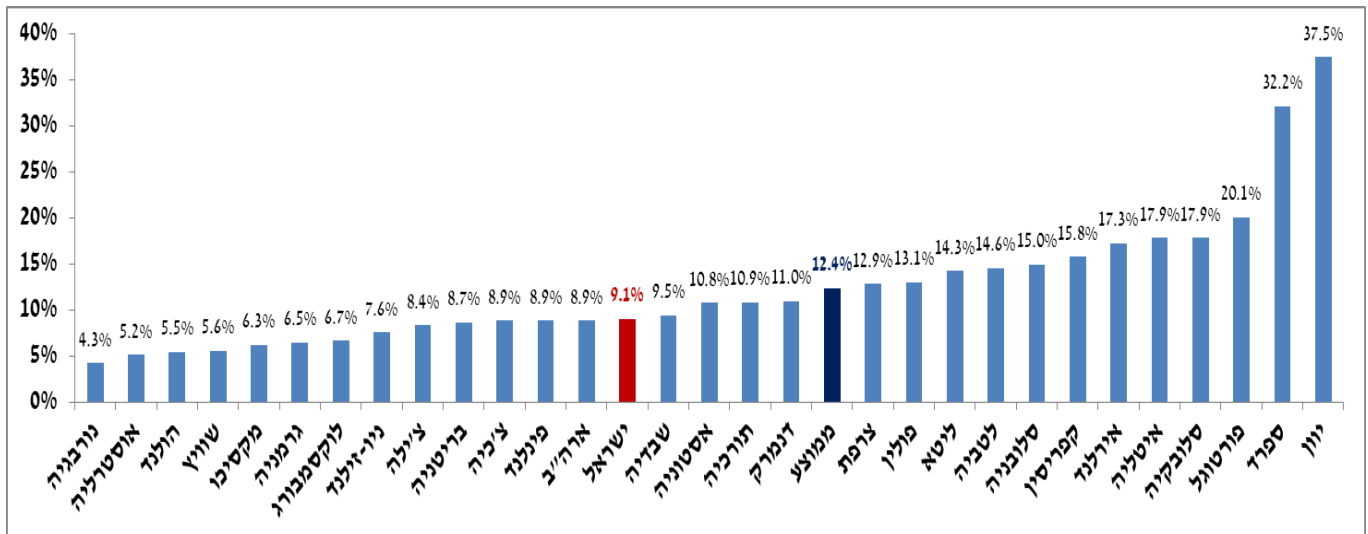
1.2. תעסוקה

תרשים 3 להלן מפרט את נתוני האבטלה בקרב צעירים.

¹² OECD, [OECD Statistics](#), Education and Training, Chapter B, Share of public expenditure on educational institutions, tertiary education.

תרשים 3 – שיעורי אבטלה בקרב צעירים במדינות ה-OECD (2012, גילאי 25-29)¹³

מהנתונים בתרשים עולה כי שיעור האבטלה בישראל בקרב גילאי 25-29 בשנת 2012 עמד על 9.1%, נמוך יחסית לממוצע במדינות ה-OECD אשר עמד על 12.4%.

לוח 4 להלן מציג את נתוני התעסוקה לפי השכלה בקרב כלל האוכלוסייה בגילאי עבודה (גיל 15 ומעלה).

לוח 4: משתתפים בכוח העבודה לפי שנות לימוד, שנת 2011¹⁴

שנות לימוד	סך הכול	משתתפים בכוח העבודה	שיעור
4-0	189.9	23.5	12.4%
8-5	380.6	104.1	27.4%
9-10	548.6	200.3	36.5%
12-11	1,968.0	1,088.8	55.3%
15-13	1,257.9	837.4	66.6%
+16	1,206.1	940.6	78.0%
סך הכול	5,584.9	3,204.2	57.4%

מנתוני הלוח עולה כי סך שיעור ההשתתפות בגילאי העבודה עמד בשנת 2011 על 57.4%, והוא עולה עם העלייה בשנות הלימוד.

לוח 6 להלן מציג את מדד ה-NEET¹⁵ לגילאי 15-19 וגילאי 20-24 (מדד המיועד לצעירים בלבד), אשר מבטא את שיעור הצעירים שאינם מועסקים, אינם לומדים ואינם בהכשרה כלשהי מתוך אותה קבוצת גיל. זהו מדד חשוב לקבלת אינדיקציה לגבי תעסוקה וחינוך של צעירים כמקשה אחת, כאשר ידוע כי החינוך מקדם את אפשרויות

¹³ ILO, [Database](#), Entry: 22 may 2014

¹⁴ הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, סקר כוח אדם 2011, [לוח 1.26 - בני 15 ומעלה וכוח העבודה האזרחי, לפי מחוז מגורים, שנות לימוד, קבוצת אוכלוסייה ומין](#).

¹⁵ NEET=Youth Neither Employed nor in Education or Training.

התעסוקה ומקטין רמת אבטלה. כך למשל, שיעור האבטלה הממוצע במדינות OECD בקרב בעלי השכלה גבוהה בשנת 2011 עמד על 4.8% לעומת 12.6% בקרב פרטים שאינם בעלי השכלה תיכונית.¹⁶

לוח 5: שיעור NEET לפי גילאים 15-19, 20-24 (שנת 2011, ב-% מקבוצת הגיל)¹⁷

מדינה	19-15	24-20
הולנד	3.4	6.9
לוקסמבורג	2.3	8.5
נורבגיה	3.2	10.4
אוסטריה	5.5	10.5
שווייץ	5.0	10.7
סלובניה	3.4	11.3
אוסטרליה	7.8	11.7
דנמרק	5.3	11.9
גרמניה	3.5	12.6
צ'כיה	3.7	12.8
שבדיה	4.2	12.9
פינלנד	5.1	14.3
קנדה	7.7	14.6
אסטוניה	6.4	15.8
ניו זילנד	8.6	16.5
בלגיה	6.1	17.1
ארה"ב	7.1	18.5
ממוצע OECD	8.2	18.5
פולין	3.9	18.7
פורטוגל	8.0	18.7
בריטניה	9.5	19.1
צרפת	7.1	20.3
סלובקיה	5.3	21.4
הונגריה	4.8	22.4
קוריאה	8.7	23.3
יוון	8.3	24.3
צ'ילה	21.4	24.9
אירלנד	9.4	26.4
מקסיקו	18.9	27.2
איטליה	11.4	28.4
ספרד	12.0	29.2
ישראל	24.2	37.4
טורקיה	24.8	39.6

¹⁶ OECD, [Education at a Glance 2013: OECD Indicators](#), Page 13.

¹⁷ OECD, [OECD Statistics](#), Education and Training, Chapter C, Youth neither employed nor in education or training.

מנתוני הלוח עולה כי ישראל מדורגת במקום 31 מתוך 32 המדינות הנבדקות, עם שיעורי NEET גבוהים של 24.2% בגילאים 15-19 ו-37.4% בגילאים 25-29. יחד עם זאת, יש לציין כי הנתונים כוללים צעירים בשירות צבאי (סדיר וקבע), ולכן הנתון בפועל בישראל (בניכוי חיילים) נמוך יותר.

2. תכניות על למדיניות צעירים

2.1. תכנית "Youth Guarantee" של האיחוד האירופי

2.1.1. רקע

מטרת תכנית ה-"Youth Guarantee" היא להפחית את שיעור הצעירים שאינם עובדים, לומדים או בתהליכי הכשרה מסך הצעירים בקבוצת הגיל (מדד ה-NEET לעיל). צעירים אלו מצויים לרוב בשולי החברה ובהדרה חברתית או בסיכון ובעלי השכלה של עד חטיבת ביניים. מדינות האיחוד האירופי לקחו על עצמן את הטיפול בסוגיה הזו בשל חשש להתדרדרות המרקם החברתי בשל חסך חינוכי המוביל לחוסר בתעסוקה. מדינות האיחוד האירופי הגיעו למצב שבו בשנת 2012 מצויים יותר מ-7.5 מיליון צעירי NEET בגילאי 15-24, המהווים שיעור של 12.9% מהצעירים בטווח גיל זה.¹⁸ כמו כן, 30.1% מצעירי האיחוד שמתחת לגיל 25 שנים היו מובטלים במשך יותר מ-12 חודשים. מספר הצעירים שאינם מחפשים תעסוקה באופן אקטיבי גדל והולך, תופעה העשויה להותירם ללא ניסיון וכישורי עבודה מתאימים כאשר יחליטו לחזור לשוק העבודה.¹⁹ מחקרים מראים כי אבטלה בגיל צעיר יכולה לגרום להשלכות לטווח ארוך, כגון סיכון מוגבר לאבטלה בעתיד, שכר נמוך בעתיד, אובדן של הון אנושי, העברה בין דורית של עוני ומוטיבציה נמוכה להקמת משפחה – כל אלו תורמים למגמות דמוגרפיות שליליות.²⁰

חשוב לציין כי לצד מדינות הסובלות מבעיית אבטלת צעירים חמורה, גם מדינות מפותחות ובעלות כלכלות חזקות משקיעות כספים רבים בהטמעת התכנית. האחריות להטמעת תכנית ה-"Youth Guarantee" הינה באחריות כל מדינה בפני עצמה ואופן ההטמעה פורסם זה לא מכבר בחודש אפריל 2014 על ידי המדינות הבאות: דנמרק, אוסטריה, ספרד, לטביה, איטליה, אירלנד וגרמניה.²¹ כך למשל, דנמרק ואוסטריה מדגישות את דאגתן לתופעת צעירי ה-NEET למרות שמצבן נחשב טוב ביחס למדינות האיחוד האירופי (ראו לוח 5 לעיל).²²

2.1.2. עיקרי התכנית²³

עיקרי תכנית ה-"Youth Guarantee" הם להעניק לכל צעיר מתחת לגיל 25 את אחת האפשרויות הבאות: **קבלת הצעת עבודה איכותית ביחס לכישוריו; המשך לימודים; קבלת התמחות או הכשרה; וכל זאת בתוך ארבעה חודשים מיום הפיכתו של הצעיר למובטל או עזיבת לימודיו.** על התכנית להיות מוטמעת ברמה הלאומית,

¹⁸ European Commission, National Youth Guarantee Implementation Plans, [Council Recommendations on Establishing Youth Guarantee](#), 22 April 2013.

¹⁹ שם.

²⁰ שם.

²¹ European Commission, National Youth Guarantee Implementation Plans. Entry: 22 April 2013.

²² European Commission, National Youth Guarantee Implementation Plans. Under: [Denmark](#) and Austria.

²³ European Commission, National Youth Guarantee Implementation Plans, [Council Recommendations on Establishing Youth Guarantee](#), 22 April 2013.

המחוזית והמקומית בכל מדינה והיא צריכה לשתף ולאגד במסגרתה את כל הגורמים הנוגעים בדבר, לרבות מרכזי שירות התעסוקה, משרדי רווחה, ארגוני צעירים וארגוני מעסיקים. בנוסף, התוכנית כוללת סיוע ותימרוץ סעיפים בנושא היזמות.

למרות שהתכנית נמצאת בשלבי התחלה, מדינות שאימצו את הטמעתה בשלב מוקדם יחסית כמו פינלנד ושבדיה, כבר נהנות מפירות התכנית:²⁴

בשבדיה, כל צעיר שלא הצליח למצוא עבודה בתוך 90 ימים למועד אבטלתו, זכאי להירשם בשירות התעסוקה לתכנית בת ארבעה חודשים אשר בשלושת החודשים הראשונים משלבת תמיכה חינוכית ומקצועית, תוך אמידת הצעיר וכישוריו והנחייה למציאת עבודה. לאחר מכן, מתקיים תהליך המשך שבו משולב ניסיון תעסוקתי או לימודים לפי הצורך, מתאפשרים מענקים לצורך הקמת פעילות הזנק ("סטארט-אפ") או לשיפור יכולת מציאת תעסוקה. סך הזמן המוענק בתכנית לכל צעיר הינו עד 15 חודשים. **העלות למדינה עבור משתתף צעיר הינה פחות מ-6 אלף אירו נכון לשנת 2010. 46% מדורשי העבודה הצעירים אכן הצליחו להשיג מבוקשם בזכות התכנית.**

בפינלנד, התכנית הופעלה כבר בשנת 2005 ונבחנה בשנת 2010, כאשר בשנת 2013 הורחבה זכאות התכנית לצעירים עד גיל 30 (במקום 25). התכנית דומה לזו שנקטת בשבדיה וגם כאן שירות התעסוקה משמש כשחקן הראשי בתכנית, אך ישנו הבדל מהותי משבדיה בכך שהמובטל זכאי **מידית** לקבלת ההכשרה המתאימה לו. בפינלנד, הזמן המרבי שניתן לשירות התעסוקה להכניס צעיר לתכנית ולספק לו עבודה או הכשרה הוא 90 ימים ואילו בשבדיה, כאמור, הזכאות מוענקת רק לאחר 90 ימי אבטלה או נשירה מבית ספר. **שיעורי ההצלחה שנמדדו בפינלנד בשנת 2010 ושנת 2011 עמדו על 79.2% ו-83.5% בהתאמה.** שיעורי הצלחה נאותים אלו הושגו בשל תוספות תקציביות שנועדו לתגבר יועצים ולהקטין את זמן הזכאות לתכנית, אם כי לא מצוינת העלות בעבור כל משתתף בתכנית.

2.1.3. מימון התכנית²⁵

מימון תכנית העזרה לצעירים נעשה על ידי שני גורמים מרכזיים: Youth Employment Initiative (להלן: YEI) וה-European Social Fund (להלן: ESF). שני גורמים אלו פועלים במטרה משותפת לשיקום צעירים מובטלים, כאשר YEI ממוקד בעיקר בשכבות החלשות יותר שבהן שיעור האבטלה גבוה מאוד ויש צורך בעזרה מידית ומשמעותית ו-ESF ממוקד בקידום תכניות לטווח ארוך.

ה-ESF הוא גורם המימון המשמעותי לתכניות הצעירים, עם תקציב של כ-10 מיליארד אירו בשנה, בעבור השנים 2014-2020.²⁶ ה-YEI פועל במסגרת תקציבית של כ-3 מיליארד אירו לכל התקופה ועוד לפחות 3 מיליארד אירו המוענקים על ידי ESF במטרה שה-YEI יפעל, כאמור לעיל, באופן ממוקד יותר באזורים נחשלים שבהם אבטלת הצעירים עומדת על מעל 25%, תוך התמקדות בצעירי NEET.²⁷

²⁴ International Labour Organization, [Eurozone Job Crisis—Trends and Policy Responses](#). 2012. Page 46.

²⁵ European Commission, Employment, Social Affairs & Inclusion, European Social Fund, [Creating chances for youth](#). Entry: 22 May 2014.

²⁶ Europa.eu, [memo 14-338 : Youth employment: overview of EU measures](#), 8 may 2014.

²⁷ European Commission, Employment, Social Affairs & Inclusion, European Social Fund, [Commission proposes rules to make Youth Employment Initiative a reality](#). Entry: 22 May 2014.

2.1.4. תוצאות מימון ה-ESF²⁸

חלק מהמדינות החלו ביישום התוכנית וכעת מאיצות את תהליך ההטמעה, במדינות אחרות התוכניות כבר מוטמעות בחלקן הגדול. הצלחת התכנית תלויה בנחרצות היישום על-ידי הממשלות וביכולת המגזר הפרטי ליצור הזדמנויות נאותות לצעירים. תוצאות הביניים של תכנית ה-ESF הינן:

- בכל שנה, ה-ESF מיטיב עם יותר מ-15 מיליון צעירים בשרוג יכולותיהם ותיעולם לשוק העבודה, תוך הקטנת העוני וההדרה החברתית ושיפור יעילות המינהל הציבורי. המדינות החברות מתעלות את כספי המימון למודרניזציה בחינוך וליצירת מיזמים לאוכלוסיות צעירים חלשות ושילובן בשוק העבודה.
- עד לסוף 2013, כ-1.14 מיליון צעירים נתמכו בדרך זו או אחרת באמצעות 3.7 מיליארד אירו מכספי ESF שיועדו לתכניות עבור צעירים בלבד. כמו כן, 1.19 מיליארד אירו יועדו לתכניות בשמונה מדינות חברות בעלות הרמה הגבוהה ביותר של אבטלת צעירים (יוון, אירלנד, איטליה, לטביה, ליטא, פורטוגל, סלובקיה, וספרד).

בנוסף, ה-ESF מימן תכניות נוספות, לרבות:²⁹

- יותר מ-3 מיליון סטודנטים קיבלו מענקים בתכנית **Erasmus** לחילופי סטודנטים מאז השקת התכנית ב-1987,³⁰ כאשר בשנות הלימודים 2011-2012 יותר מ-250 אלף סטודנטים למדו ו/או עבדו בחברה במדינה זרה ובכך שיפרו את יכולותיהם להשתלבות בשוק העבודה.
- מאז השקת תכנית **Erasmus** ליזמים צעירים בשנת 2009, נוצרו יותר מ-1,700 הצלחות עסקיות שנוצרו מחיבור יזמים צעירים ליזמים מנוסים.
- יותר מ-50 חברות טכנולוגיות הצטרפו לתכנית "הקואליציה הגדולה לעבודה דיגיטלית" (**Grand Coalition for Digital Jobs**) וביניהן: מיקרוסופט, גוגל, SAP, סיסקו, טלפוניקה ועוד. נכון לחודש אפריל 2014 תכנית זו הובילה לכ-5,000 משרות שאוישו, כ-10,300 התמחויות וקורסי אימון ליותר מ-270 אלף צעירים. תכנית זו נולדה בגין הביקוש הגבוה של חברות טכנולוגיות בתחום טכנולוגיות המידע והתקשורת, ובמקביל, היצע הצעירים הגבוה אשר נכון לעבודה. במסגרת התכנית נוצר שילוב בין האקדמיה שמתאימה לימודיה לבין ביקושן של החברות ומתבצע ניתוב צעירים לעבודה.³¹

בהקשר זה, ארגון העבודה הבינלאומי (ILO) חישב כי הפעלת תכנית "ערבות לצעירים" ("Youth Guarantee") ברחבי מדינות אירופה, שמטרתה להוציא לעבודה, ללימודים או להכשרה מקצועית כל צעיר אשר נכנס למעגל האבטלה למשך מספר חודשים, מוערכת בהוצאה שנתית של כ-21 מיליארד אירו נכון לשנת 2011, אשר מהווים כ-0.22% מהתמ"ג באירופה.³² לעומת זאת, ההפסד הכלכלי הנגרם מחוסר פעולה בנידון ומאבטלתם של

²⁸ Europa.eu, [memo 14-338 : Youth employment: overview of EU measures](#), 8 may 2014.

²⁹ שם.

³⁰ תכנית ERASMUS לחילופי סטודנטים, לקריאה נוספת:

European Commission, [EU Programme for Education, training, youth and Sport](#), Entry: 25 May 2014.

³¹ תכנית Grand Coalition for Digital Jobs, לקריאה נוספת:

European Commission, Digital Agenda for Europe, [Grand Coalition for Digital Jobs](#), Entry: 25 May 2014.

³² ILO, [Studies on Growth with Equity](#), 2012.

הצעירים מוערך בכ-153 מיליארד אירו, המהווים כ-1.21% מהתמ"ג באירופה.³³ יש לציין כי אמידה זו שנעשתה מטעם האיחוד האירופי לא שיקללה את ההפסדים העקיפים הנגרמים מפגיעה במרקם החברתי עקב חוסר התעסוקה המתמשך.

2.2. תכנית פעולה לצעירים מטעם ה-OECD³⁴

ה-OECD החליט על תכנית פעולה ("Youth Action Plan") שכוללת אמצעים לטווח הקצר והארוך, בעקבות בעיות אבטלת הצעירים והקושי של צעירים לבצע את המעבר מלימודים לעבודה ראשונה איכותית המאפשרת אופק קידום והתפתחות עתידי. התכנית לטווח הקצר כוללת:

- **שיפור היצע העבודות** המועט בשוק העבודה במדינות החברות.
- **קידום מדיניות פאסיבית** בשוק העבודה הכוללת תמיכה כלכלית לצעירים מובטלים (תחת עמידה בתנאים), עד ששוק העבודה יתאושש ויוכל לקלוט אותם לשורותיו, כמו למשל דמי אבטלה.
- **קידום מדיניות אקטיבית** בשוק העבודה: שיפור יכולות הצעירים; עידוד מעסיקים להעסקת צעירים ובפרט בעלי יכולות נמוכות; עידוד מעסיקים ליצירת הכשרות והתמחויות. התכנית לטווח הארוך כוללת:
- חיזוק מערכת החינוך והכנת כלל הצעירים לעולם של עבודה.
- חיזוק מעמדו ויעילותו של החינוך המקצועי וההכשרות.
- שינוי מדיניות שוק העבודה והמוסדות להנגשה רחבה יותר של צעירים לעבודה ומניעת הדרה חברתית.

2.3. המלצות ה-OECD לקידום החינוך והתעסוקה של צעירים בישראל³⁵

ה-OECD מפרסם מחקר מקיף לגבי כל מדינה בנפרד באשר ליכולות צעירים להיקלט בשוק העבודה לאחר שסיימו את לימודיהם. להלן תוצג תמצית החוזקות והאתגרים של ישראל בשוק העבודה בהתייחס למדיניות צעירים, ופתרונות כוללניים אפשריים לאתגרים המוצגים.

2.3.1. חוזקות

- מערכת חינוך וקליטת עובדים מגוונת, עם תוצאות שוק עבודה טובות יחסית לבוגרים. בהתחשב במגוון הרחב של אפשרויות שונות, ובכלל זה לא רק הנדסה מעשית והכשרת טכנאים וקורסים מקצועיים, אלא גם הסמכות מקצועית, קורסים פרטיים מגוונים, כמו גם מגוון רחב של תכניות ממוקדות המכוונות לקבוצות מוחלשות, המערכת מציעה אפשרויות לרוב קבוצות הסטודנטים הרלוונטיות.
- יש מסגרת פעילה של רפורמה בהובלת הממשלה, בעיקר משרד הכלכלה ומשרד החינוך, עם תכניות לעיגון החינוך וההכשרה המקצועיים על בסיס סטטוטורי בדרך של חקיקה. השותפים החברתיים - גם מעסיקים

³³ European Commission, [Employment Social Affairs and Inclusion, Youth Guarantee](#). Entry: 21 may 2014.

³⁴ OECD, [Giving Youth a better Start](#), may 2014.

³⁵ OECD, OECD Reviews of Vocational Education and Training, [A Skills beyond School Review of Israel](#), April 2014.

וגם איגודים מקצועיים - מאורגנים היטב ונכונים לעסוק באופן מלא יותר במערכת החינוך והכשרה המקצועית. נעשו מאמצים ראויים להערכה כדי לקדם חדשנות.

- מערכת ההסמכה מספקת אמצעי יעיל לשדרוג כישורים (upskilling). הסמכות תעסוקתיות מנוהלות על ידי משרד הכלכלה בלמעלה מ-100 מקצועות שונים. כ-70,000 מועמדים ניגשים בכל שנה לבחינות ההסמכה, לפעמים בסוף התכנית החינוכית ולעתים כבחינה עצמאית.
- למרות שתהליך איסוף הנתונים מאתגר מאוד, המחקר וניתוח הנתונים מפותחים בהשוואה בינלאומית, עם מחקר רב באוניברסיטאות ובמכוני מחקר, אשר לעתים קרובות הנם בעלי מוניטין בינלאומי.

2.3.2. אתגרים והמלצות לפתרון

- **אתגר: המשק הישראלי מצוי במחסור כוח אדם מיומן ברמה גבוהה**, חלק מן הסיבה נעוץ בקדמה טכנולוגית וחלקה האחר בחוסר תמיכה מקצועית. מעסיקים מביעים דאגה לגבי החוסר במיומנויות מקצועיות, 33% מהמעסיקים מדווחים על הצורך בעובדים מיומנים יותר לעומת ממוצע של 22% במדינות ה-OECD, ובנוסף גל רחב של עובדים מיומנים שהיגרו מברית המועצות לשעבר מגיעים לגיל פרישה ובכך מוחרף המחסור במיומנויות באופן משמעותי; תמיכות מקצועיות משופרות עוד יותר נחוצות בכדי להתמודד עם שיעורי פעילות כלכלית נמוכה באוכלוסיות ישראליות ובהן אוכלוסיות חרדיות וערביות, ההולכות וגדלות. למרות הלחצים הגוברים הללו, יש פחות הוראה מקצועית מאשר רוב מדינות OECD, והמימון בענף אינו מספק ולעתים אף בירידה.

המלצה: לנוכח מחסור רציני ההולך וגדל בעובדים מיומנים, המוחמר בגין שינוי דמוגרפי, יש לנקוט בפעולות החלטיות ומידיות הנתמכות על ידי מימון הולם: להשיק התרחבות אסטרטגית של חינוך מקצועי ותוכניות הדרכה באיכות גבוהה, בשילוב מלא עם התעשייה, וביסוסה בחקיקה. כמו כן, יש להפוך את המיומנויות המקצועיות הנרכשות במהלך השירות הצבאי לשמישות יותר לחיים האזרחיים.

אתגר: חלקים שונים במערכת החינוך המקצועי וההכשרות כפופים למערכות ממשל שאינן מתואמות בעיקר במקטע שבין תחומי האחריות של משרד הכלכלה ומשרד החינוך. חוסר התיאום הופך את המערכת לקשה לניווט עבור הסטודנטים הבוגרים, ומעכב את קידום המקצועי. כך למשל, תכניות להכשרה מקצועית של טכנאים והנדסאים מנוהלות על ידי המכון הממשלתי להכשרה בטכנולוגיה ומדע (מה"ט),³⁶ אשר מפקח על מוסדות הלימוד ועורך את הבחינות. במקביל, קיימות תכניות לימוד במתכונת דומה ובאותם תחומים, אשר מפוקחות על ידי המינהל למדע וטכנולוגיה,³⁷ הכפוף למשרד החינוך.

המלצה: הקמת גוף לאומי המאחד את כל בעלי העניין המרכזיים, ובהם: משרדי הממשלה, מעסיקים ואיגודים מקצועיים, במטרה לספק הדרכה אסטרטגית בפיתוח של מערכת החינוך המקצועי וההכשרות.

- **אתגר:** למרות כל היתרונות של למידה מבוססת עבודה ("On the Job Training"), גם ככלי למידה רב עוצמה וגם כאמצעי לעידוד שיתוף פעולה עם מעסיקים, אין די שימוש בכלי זה במערכת המקצועית.
- **המלצה:** שילוב שיטתי של למידה מבוססת עבודה מעשית כאלמנט חובה במסגרות ביה"ס. יש לשלב גורמי מקצוע באיכות גבוהה מן התחום, ולהבטיח שהסטודנטים מקבלים קרדיט (ציונים, תעודות וכדומה) בהתאם לעבודתם המעשית. יש להקים מנגנון רגולטורי תומך לנושא.

³⁶ משרד הכלכלה, [המכון הממשלתי להכשרה בטכנולוגיה ומדע](#), תאריך כניסה: 26 במאי 2014.

³⁷ משרד החינוך, [המינהל למדע וטכנולוגיה](#), תאריך כניסה: 26 במאי 2014.

- **אתגר** : בוגרי מסלולים מקצועיים בשלבים שונים (חטיבת ביניים, תיכון) מתקשים בקבלת הכרה על לימודיהם כאשר הם מעוניינים להמשיך בלימודים גבוהים יותר במוסד חדש. למרות שרבים מתקבלים לתכניות לימוד אוניברסיטאיות מתקדמות, ברוב המקרים אין הכרה בתכניות המקצועיות והלמידה אינה רציפה.
- **המלצה** : יש לשפר את החיבור שבין תכניות הלימוד בכלל המוסדות כך שיהיה קל יותר לסטודנט לשפר את יכולותיו ולהתקדם ויש להכיר בתוכניות מקצועיות ממוסדות שונים לפי אמות מידה אחידות יותר.

3. תכניות לקידום צעירים במדינות נבחרות³⁸

3.1. גרמניה

הכשרה מקצועית:

- הסכם הדרכה ארצי שמטרתו לשפר את ההשכלה והניסיון של צעירים, מציע הכשרה או אפשרות חניכות לכל צעיר אשר מעוניין בהכשרה מקצועית, לאחר שמילא דרישות הכרחיות בסיסיות.
- תכנית "כשירות לשלב קבלה" - הכשרה הכוללת 6-12 חודשים של קורסים מעשיים בחברות, על מנת להביא את הצעירים לרמה שבה יוכלו להמשיך להתמחות מקצועית ומעמיקה יותר ובכך לשפר את ההתאמה בין המועמדים לחברות.

התערבות מוקדמת:

- כ-2,000 בתי ספר יכולים להיעזר בסיוע של מאמני קריירה במסגרת התכנית ל"סיוע תחילת הקריירה" שמטרתה להכין את התלמידים למעבר מלימודים לקריירה.
- שירותי התעסוקה הציבוריים מעניקים תמיכה לצעירים בהשגת והגשמת דרישות הקדם לשוק העבודה, כולל צעירים בעלי מוגבלויות.
- קורסים מודולריים להכשרות מקצועיות לצעירים בעלי יכולת לימוד נמוכה.
- תכנית "סיום והתחלה – חיבור השכלה ותעסוקה" מציעה תמיכה במעבר מהיר של צעירים מבית ספר לשוק העבודה לצמצום פרק זמן הביניים.

אינטגרציה בין כלי מדיניות:

- פירמות המשתתפות בתכנית "כשירות לשלב קבלה" מקבלות 216 אירו לחודש עבור כל מתמחה בעבור תשלומי המעסיק למוסד הביטוח הלאומי בעבורו.

3.2. דנמרק³⁹

הכשרה מקצועית:

- לפי החלטת הפרלמנט הדני, משנת 2009 יושמו חמש תכניות שייעודן להגדיל את היצע ההכשרות המקצועיות בחברות. בתקציב הממשלה הדנית נקבע תקציב ל"ערבות לחינוך והתמחות" כך שכל צעיר במסגרת מקצועית יוכל לבצע התמחות במקצועו. התכניות נשאו פרי ובשנת 2012 היצע ההתמחויות עלה ב-25% לעומת 2009.

³⁸ European Commission, [Council Recommendation On Establishing a Youth Guarantee](#), 5 December 2012.

³⁹ לקריאה נוספת: [The National Reform program, Denmark 2013](#).

התערבות מוקדמת:

- אושרה "חבילת צעירים" ("youth package") לשנים 2013-2016 המיועדת לקידום תעסוקה והכשרה לצעירים בני 18-30, באמצעות מיקוד בחינוך מקצועי אשר מותאם לצרכי התעשייה הדנית, ובפרט הענקת חינוך מקצועי גם לאוכלוסיות לא-משכילות והצבת יועצי התמחויות בבתי הספר שיעזרו לתלמידים לאתר התמחות מתאימה לרמתם. מטרת כלים אלו היא הגברת כושר התעסוקה של צעירים והפחתת נשירה מבתי הספר.

אינטגרציה בין כלי מדיניות:

- בנוס של עד 9,333 אירו למעסיק, פרטי או ציבורי, בעבור כל התמחות בודדה.

3.3 קפריסין

הכשרה מקצועית:

- במסגרת מימון ה-ESF, מוקמים מוסדות תיכונים לחינוך מקצועי והכשרה באחריות משרד התרבות והחינוך.
- במימון משותף של ה-CPC (Cyprus Productivity Center)⁴⁰ וה-ESF, מוקמת מערכת ארצית חדשה של התמחויות אשר נועדה לצעירים שפרשו מלימודים, על מנת לקדם אותם באופן אישי ולספק את על הביקוש לעבודה במשק.
- תכנית המופעלת על ידי רשות פיתוח משאבי האנוש (HRDA), שמטרתה לספק למועמדים צעירים ומוכשרים ניסיון הכשרה תוך כדי עבודה ("On the Job Training") למשך 12 חודשים בחברה.
- תכניות הכשרה עבור מובטלים:
- בתכניות הכשרה מואצות לעובדים חדשים ולשאר מובטלים שיש דרישה למקצוע שלהם, תינתן עדיפות לצעירים עד גיל 25.
- חובה לכלול משתתפים צעירים בתכניות הכשרה לשיפור סיכויי מציאת עבודה בשיעור של לפחות 30%.

אינטגרציה בין כלי מדיניות:

- רשות פיתוח משאבי האנוש עוסקת בנושאים הבאים: מסבסדת משכורות המשולמות על ידי מעסיקים למתמחים אשר השתתפו בשיעורים בבתי ספר למקצועות טכניים; מעניקה מימון בעבור הכשרה מעשית לסטודנטים בשנת לימודיהם האחרונה אשר עמדו במסלול של בתי הספר הטכניים; מסבסדת הכרה מעשית לסטודנטים במכון הגבוה למלונאות של קפריסין (HHIC).

3.4 יוון

הכשרה מקצועית:

- תכניות מגוונות שעיקרן ממומנות על ידי ESF: שירותי ייעוץ קריירה הניתנים במוסדות להשכלה גבוהה ובמוסדות מקצועיים; רכישת ניסיון תעסוקתי ראשוני לבוגרי חינוך מקצועי ומסיימי התמחויות; שילוב התמחויות מעשיות כבר בשלבי תיכון והשכלה גבוהה.

אינטגרציה בין כלי מדיניות:

⁴⁰ לקריאה נוספת: אתר הבית של Cyprus Productivity Center.

- סבסוד על ידי ה-OAED (ארגון כוח אדם ותעסוקה) לתשלום של שכר על ידי מעסיקים. המעסיק מקבל בוגר לימודים כמתמחה ומשלם עבורו 80% מהשכר במשך לעובד שאינו מיומן. בנוסף, מקבל המעסיק חזרה עד 50% משכר המתמחה.

3.5. ספרד

הכשרה מקצועית:

- נקיטת צעדים משמעותיים להתמחויות והכשרות כמו: "תיק הכשרה" למעקב אחר כל צעיר מובטל וחווה של "On The Job Training".
- מאז 2011, בוצעה חקיקה המאפשרת תכניות התמחות בתאגידים אשר אינו נושאות חובת הצעת עבודה שלאחר מכן (כלומר, אין חובה על התאגיד להעסיק את המתמחה בתום התקופה). משך תקופת ההתמחות הינו 9-3 חודשים והיא מכוונת לצעירים מובטלים בגילאים 18-25 עם תואר אקדמי או תעודת הכשרה מקצועית מתאימה. המתמחים מקבלים מענק של 80% משכר המינימום במשך.
- בפברואר 2012 בוצעה רפורמה בשוק העבודה שהציגה את "חווה ההכשרה והלמידה". תוקפה 1-3 שנים והוא כולל מסגרות למידה והכשרה לצעירים בני 16-25 אשר חסרים הסמכות מקצועיות והשכלה מתאימה אך מעוניינים בהתמחות. כמו כן, במסגרת הרפורמה מתאפשר לכל עובד לדרוש הכשרה מקצועית של 20 שעות בשנה לפחות ממקום העבודה.

3.6. פינלנד

הכשרה מקצועית:

- הגדלת מקומות לימוד בחינוך המקצועי, שינויים אזוריים מבניים של מקומות לימוד בבתי ספר לפי גילאים, שינויים בקריטריון הקבלה להכשרה וחינוך מקצועי. תכנית "הבטחת חינוך" ("Education Guarantee") כוללת פרויקט פיילוט שמנסה לבסס את ההתמחות כהכשרה לגיטימית לעבודה עבור בוגרי תואר צעירים.

התערבות מוקדמת:

- "Youth Guarantee" - תכנית "ערבות לצעירים" לשנת 2013 הבטיחה שלכל צעיר מתחת לגיל 25 או צעיר בעל תואר אקדמי מתחת לגיל 30 תוצע: עבודה, סדנא, לימודים או הכשרה, וזאת לאחר 3 חודשים שהיו מובטלים. כמו כן, כאמור לעיל, תוצע גם "הבטחת חינוך" שבמסגרתה כל בוגר שהשלים מסגרת לימודים בבית ספר ממלכתי שמקבל כל תלמיד ללא סינון, יוכל בוודאות לקבל מקום במסגרת לימודים המשכית להמשך פיתוחו, סדנת עבודה, שיקום וכדומה.
- תכנית "שיפור היכולות לצעירים" לשנים 2013-2016, מציעה תכניות לקידום של צעירים בגילאים 20-29.
- סדנאות צעירים "Youth Workshops" מציעות לצעירים לעבוד תחת הדרכה ובשילוב רכישת השכלה. בסיום הלימודים מוגשת לצעירים תמיכה במציאת תעסוקה בשוק העבודה תוך קשר של המדריכים מהסדנא עם מוסד הלימודים.
- מתבצעת עבודה שוטפת לאיתור צעירים עד גיל 29 המצויים בסכנת הדרה. צעירים אלו מוכווני לעבודות בשירותים בעלי סף קבלה נמוך התומכים בצמיחתם ועצמאותם, ובכך נפתחת הדלת בפניהם ללימודים נוספים.
- הקצאת משאבים רבים יותר לשיפור לשכות התעסוקה, מתן אפשרויות ייעוץ והכוון תעסוקתי בלשכות. הגברת אחריות הרשויות המוניציפליות לספק ייעוץ בבתי הספר הממלכתיים והכוונה לילדים.

תכנית "הבטחת חינוך" להתמחויות לצעירים ("Education Guarantee") כוללת מענק סבסוד של 800 אירו בחודש למעסיק ולאחראי ההתמחות.

4. גופים העוסקים במדיניות צעירים

4.1. ישראל

בחודש יוני 2010 הוחלט על הקמת פורום שיעודו לייעץ לראש הממשלה בנושא טיפול וקידום אוכלוסיית הצעירים בישראל.⁴¹ הפורום פעל בתקופת כהונת הממשלה ה-32 ותפקידו היו:

- להציע יוזמות שמטרתן קידום אוכלוסיית הצעירים בישראל במגוון תחומים.
- לאתר מגמות התפתחות בחברה הישראלית המשפיעות על מגוון תחומי החיים של אוכלוסיית הצעירים ולהציע דרכי פעולה ממשלתיות וחוץ ממשלתיות להתמודדות עם מגמות אלה.
- להציע דרכי פעולה לאיגום משאבים של המגזרים השונים בחברה בישראל לטובת קידום אוכלוסיית הצעירים בישראל.

המבנה הארגוני של הפורום:

- בראש הפורום עמדה סגנית השר גילה גמליאל, שהופקדה על קידום צעירים, סטודנטים ונשים במשרד ראש הממשלה.
- הפורום פעל בתיאום עם מנכ"ל משרד ראש הממשלה.
- חברי הפורום מונו על ידי ראש הממשלה, על פי הצעת יושב הראש שגובשה בהתייעצות עם מנכ"ל משרד ראש הממשלה, והיו חברים בו נציגים ממשרדי ממשלה והשלטון המקומי, אנשי אקדמיה ומשפט, מומחים בתחומים הנוגעים לאוכלוסיית הצעירים, נציגי ארגונים, קרנות וגופים חוץ ממשלתיים, נציגי המגזר העסקי ונציגי ציבור בעלי מעורבות חברתית בתחומים הנוגעים לאוכלוסיית הצעירים בישראל.
- כיום, מאוגדות במשרד ראש הממשלה מספר תכניות לצעירים באחריות המשרדים השונים, ובהן:⁴²

משרד הבינוי והשיכון

- תכנית דיור "לגור ביחד" – תכנית למגורי סטודנטים ללא תשלום בבתי אזרחים ותיקים, בתמורה למתן שעות התנדבות עם הקשיש וקבלת מלגה שנתית. מועד סיום: נובמבר 2014.
- סיוע בקליטת גרעיני צעירים (בעיקר עולים) בקיבוצים - קידום הצעת מחליטים. מועד סיום: דצמבר 2014.

משרד העלייה והקליטה

- שיפור השתלבותם של בני נוער וצעירים עולים, בני עולים ותושבים חוזרים, בהיבט לימודי וחברתי. משימות מרכזיות: הטמעת תוכנה למחשוב תכניות לתגבור לימודי ומיפוי צרכים בתחום תגבור לימודי בישובים.

המשרד לפיתוח הנגב והגליל

⁴¹ משרד ראש הממשלה, החלטת הממשלה מספר 1861 מיום 27 ביוני 2010: הקמת פורום מייעץ לראש הממשלה בנושא טיפול וקידום אוכלוסיית הצעירים בישראל.

⁴² משרד ראש הממשלה, ספר תכניות עבודה לשנת 2014, כניסה בתאריך: 25 במאי 2014.

- יצירת פתרונות דיוור להשכרה לצעירים בהתיישבות העירונית בנגב ובגליל- המשרד מעוניין להשתתף בתקצוב בניית יחידות דיוור להשכרה בערים ובמועצות מקומיות ובשיפוץ מבנים נטושים/בלתי מאוכלסים שיכולים לשמש לאכלוס – למטרות מגורים בהשכרה. יחידות הדיוור יועמדו לרשות המתיישבים בתשלום שכר דירה חודשי מפוקח. מדדי תפוקה: 100 יחידות דיוור נבנות, 6 מבנים משופצים להשכרה, 200 יחידות דיוור שופצו בשנת 2013 (צפי ל-400 יחידות בתום שנת 2014).
- מקומות הכשרה ותעסוקה חדשים לצעירים. מדד תפוקה: 1,000 מקומות עד סוף שנת 2014.
- תכניות לימודים לצעירים המתגוררים בנגב או בגליל למניעת הגירה שלילית בשני מקצועות: הנדסאי גז והנדסאי רכבת. מדדי תפוקה: הוקמו 2 מוסדות לימוד לכל מקצוע, צפי להרשמה לסוף שנת 2014 עומד על 50 משתתפים לכל מקצוע.
- תכנית מרכזי צעירים - תכנית אסטרטגית לצעירים בגילאי 18-35 המבקשת לגבש מענה כולל, מוסדר ומקיף לצרכי הצעירים ביישובים בהם הם חיים, בדגש מובהק על יישובי הנגב והגליל. מרכזי הצעירים נותנים פתרונות הוליסטיים לצורכי הצעירים ומהווים פלטפורמה יישובית לקידום יוזמות למען הקהילה ככלל והצעירים בפרט. הפעלת המרכזים מותאמת לצרכי היישובים ותורמת לחיזוק הפריפריה החברתית והגיאוגרפית ע"י יצירת חברת צעירים המגלה מנהיגות ואחריות חברתית.
- בשנת 2013 הוקמו 26 מרכזי צעירים בנגב ובגליל והצפי לסוף שנת 2014 היא הקמת 2 מרכזי צעירים נוספים והשקת 5 קמפיינים לשיווק וחשיפת מרכזי הצעירים. בשנת 2013 קיבלו 80 אלף צעירים שירות במרכזי הצעירים, כשהצפי לשנת 2014 הוא 100 אלף.

משרד הרווחה והשירותים החברתיים

- "מעטפת" - תכנית טיפולית כוללת עבור נערים המטופלים בשירות מבחן לנוער ונמצאים בסיכון מוגבר לעצמם ו/או לסביבתם, על מנת למנוע הוצאתם מהבית.
- הפעלה של 10 יחידות איתור לנוער המשתמש לרעה בחומרים מסוכנים ושוהה ברחוב.

4.2. סקירה בינלאומית⁴³

להלן מוצגת סקירת גופים האמונים על טיפול בצעירים ב-6 מדינות: ניו זילנד, צרפת, בריטניה, קנדה, אירלנד ונורבגיה. יצוין כי מקורו של המידע המובא בסעיף לקוח מתוך אתרי הממשלה הרלוונטיים. לוח 6 להלן מפרט בקצרה את הגופים המופקדים על ניהול ויישום מדיניות כלפי צעירים.

לוח 6 – גופים המופקדים על ניהול ויישום מדיניות כלפי צעירים

מדינה	גוף	תחומי פעילות
צרפת	המשרד לענייני ספורט, צעירים, חינוך עממי וחיים חברתיים ⁴⁴	מספק שירותים ומידע לצעירים בגילאי 16-25 בתחומים שונים לרבות תעסוקה, לימודים והכשרה, דיוור ותחבורה, בריאות ופנאי. המשרד עובד בשיתוף פעולה עם משרדים ממשלתיים אחרים: משרד החוץ, משרד הדיוור והתחבורה, המשרד להשכלה גבוהה ומחקר ועוד; ופועל לקידום משימות בין-משרדיות. המשרד תומך בארגוני

⁴³ להרחבה ראו: מרכז המחקר והמידע של הכנסת, **משרדים ממשלתיים ותכניות לטיפול בצעירים – סקירה משווה**, כתיבה: שרה צובנר, 24 באפריל 2014.

⁴⁴ צרפת, **המשרד לענייני ספורט, צעירים, חינוך עממי וחיים חברתיים**, תאריך כניסה: 25 במאי 2014.

<p>צעירים ומפעיל את המועצה הלאומית לצעירים המהווה מוסד לאומי ציבורי לענייני צעירים. המועצה מפקחת ומנתחת פעולות ומדיניות שיש להן השפעה על צעירים, מבצעת מחקרים לאומיים והשוואתיים בנושאים שונים הקשורים לצעירים ומיעצת למשרד לגבי פעולות עתידיות הקשורות לצעירים.</p> <p>בשנת 2010 הוקמו בצרפת 22 משרדים אזוריים לענייני צעירים וספורט אשר עובדים בשיתוף פעולה עם השלטון המקומי על מנת לספק הנהגה, תמיכה טכנית וניסיון בתחום.</p>		
<p>ביוני 2013 החליטה הממשלה על ריכוז הפעולות בתחום במשרד הקבינט. אחריות המשרד הינה תיאום מדיניות בין-משרדית לענייני צעירים, יצירת מודלים חדשים לשירות ציבורי לצעירים ועידוד אזרחות פעילה.</p>	<p>משרד הקבינט (Cabinet Office)⁴⁵</p>	<p>בריטניה</p>
<p>הוקם בשנת 2011 ונטל לידי סמכויות שהיו מבוזרות עד אז במשרדי ממשלה שונים. מטרת המשרד לייצר רפורמה כללית בנושאים הקשורים לצעירים ומשפחות. משימות המשרד: ליצור מדיניות ואסטרטגית פעולה כדי לאפשר פיתוח אישי וחברתי של צעירים; לתמוך בצעירים באמצעות יצירת מקומות עבודה, קידום יזמות צעירה ושירותים שונים המוצעים לצעירים; להעריך ולפקח על עבודת הצעירים (מבנה, תמיכה ושירותים), על מנת להבטיח את איכות העבודה והערך הכספי שלה; לגבש מדיניות צעירים אחידה של משרדי ממשלה ושירותים אחידים לצעירים על ידי אינטגרציה ותיאום בין המשרדים; ליצור חפיפה בין מדיניות הצעירים האירופאית; ליישם ולהטמיע תכניות צעירים של האיחוד האירופי.</p>	<p>המשרד לענייני ילדים וצעירים⁴⁶</p>	<p>אירלנד</p>
<p>אספקת שירותים באיכות גבוהה לילדים, צעירים ומשפחות הזקוקות לסיוע ותמיכה. המשרד מספק מידע לצעירים אודות אפשרויות בינ"ל, המיועדת לצעירים עד גיל 30. באתר מענה לשאלות בתחומי מלגות לימודים, מענקים, שהייה ועבודה בחו"ל.</p>	<p>המשרד הממשלתי לילדים, צעירים ומשפחה⁴⁷</p>	<p>נורבגיה</p>
<p>הוקם בשנת 1988 על מנת לעודד, לפתח ולקדם אזרחות פעילה של צעירים. המשרד נותן מענה לצעירים בגילאי 12 עד 24 במטרה להגביר את השפעתם של צעירים על תהליך קבלת ההחלטות המדיני. תחומי הפעולה של המשרד הם:</p> <ul style="list-style-type: none"> • לתמוך ולעודד פיתוח צעירים. • לתמוך ולסייע במעורבותם של צעירים והשפעתם בתהליך קבלת ההחלטות. • לממן תכניות ושירותים הקשורים לפיתוח צעירים. 	<p>Ministry of Youth Development⁴⁸</p>	<p>ניו זילנד</p>

⁴⁵ בריטניה, [הודעת ממשלה](#), 3 ביולי 2013. בבריטניה הקבינט הוא הגוף הביצועי של הממשלה. תפקידיו הם לזוּם ולהחליט על מדיניות הממשלה, לתאם את פעילות משרדיה השונים ולפקח עליהם. חלק ניכר מעבודתו מתבצע באמצעות ועדות, שחלקן קבועות וחלקן ועדות אד-הוק, המורכבות מהשרים שנוגעים ישירות לנושאים שדונים בהן. רשימת חברי הוועדות ותפקידיהן מתפרסמת על-ידי משרד הקבינט. להרחבה ראו: מרכז המחקר והמידע של הכנסת, [מבנה ממשלות – סקירה משווה](#), ליאור בן דוד, יולי 2007.

⁴⁶ אירלנד, [המשרד לענייני ילדים וצעירים](#), תאריך כניסה: 25 במאי 2014.

⁴⁷ נורבגיה, [המשרד הממשלתי לילדים, צעירים ומשפחה](#), תאריך כניסה: 25 במאי 2014.

⁴⁸ ניו-זילנד, [המשרד לפיתוח צעירים](#), תאריך כניסה: 25 במאי 2014.

